

1092 Budapest, Ráday utca 28.

XV. évfolyam 2018/2. sz.

JOGSZABÁLYI VÁLTOZÁSOK A KÖNYVTÁRÜGYBEN

Az elmúlt év során több könyvtári jogszabály változott. Ezzel kapcsolatban 2018. február 13-án műhelynapot szervezett a Könyvtári Intézet Kutatási és Szervezetfejlesztési Osztálya Budapesten. A rendezvényen dr. Kenyéri Katalin az EMMI Kultúráért Felelős Államtitkárság Közgyűjteményi Főosztályának közigazgatási tanácsadója, könyvtári és jogi referens tartott előadást „A könyvtárak jogszabályi környezete” címmel. Hasonló témában hallhattuk dr. Kenyéri Katalint 2018. április 16-án Nyíregyházán is, az MKE Sz-Sz-B Megyei Szervezete rendezvényén. Szerzőink írásukban a két rendezvényen elhangzott és mindannyiunkat érintő tudnivalókat foglalták össze.

A könyvtári szakterület alapvető törvénye az „1997. CXL. tv. a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről” címet viselő, több ponton változott. Ezek a változások, ha kevéssé is érintik az egyházi könyvtárakat, de illik tudnunk róla.

- Megváltozott a megyei könyvtárak elnevezése, megyei hatókörű városi könyvtárrá.

- A törvény bevezette a kulturális alapellátás fogalmát.

- A 3/A. § így fogalmaz: „A kulturális alapellátás keretében a közgyűjtemények és a közművelődési intézmények a központi költségvetési források felhasználásával az érintett célcsoportok számára biztosítják a tárgyi és szellemi

kulturális örökség hozzáférhetővé tételét, valamint olyan közszolgáltatásokat nyújtanak, amelyek hozzájárulnak a személyiség fejlődéséhez és kiteljesedéséhez, az aktív polgársághoz, a társadalmi beilleszkedéshez és a közösségfejlesztéshez, valamint a foglalkoztatáshoz szükséges egyéni kulcskompetenciák fejlesztéséhez.” A törvény 54 §-a az alapkövetelmények között felsorolja, hogy a nyilvános könyvtár részt vesz a kulturális alapellátás kiterjesztésében.

- A törvény 91/B §-a szerint a kulturális alapellátás kiterjesztésének támogatási összegét, vagyis az érintett könyvtárak közötti támogatás felosztását a miniszter rendeletben határozza meg prioritási rend és szempontrendszer mentén és az a központi költségvetési törvényben kerül meghatározásra.

- A törvény 54§ 1. c. pontja szól a sok vitát kiváltó új nyitvatartási szabályokról. Az előadó azonban megnyugtatóan, hogy ez az előírás csak az ötezer fő feletti településen működő települési könyvtárakra vonatkozik, pl. a szakkönyvtárakban, és így az egyházi könyvtárak nagy részében nem megvalósítható és nem követelmény.

- Ugyanezen paragrafus „h” pontja írja elő, hogy a nyilvános könyvtár éves szakmai beszámolót készít tevékenységéről. Mint megtudtuk, ezeknek a megyei könyvtárba való beküldése, és ott elektronikusan történő nyilvánossá tétele csak a települési könyvtárakra nézve kötelező.

(1997. évi CXL. tv. 65.§ (2a) pont és 66.§ n) pont). Az egyházi könyvtárak számára tehát ilyen jellegű kötelezettség nincs. Ha a megyei könyvtár mégis kérné a beszámolót és munkatervet, nyugodtan el lehet hárítani a kérdést a jogszabályi helyre hivatkozva. Ezt fontos hangsúlyozni, mert volt már olyan egyházi könyvtár, aki a megyei könyvtár túlbuzgóságából kapott egy vaskos szakmai beszámolós űrlapot. Nem kell tehát beküldenünk a megyei könyvtárnak, és nem kell beszámolónkat és munkatervünket a megyei könyvtár által esetlegesen küldött űrlap szerint készíteni.

- A törvény 64 § 2/a pontjában megjelenik annak lehetősége, hogy a nyilvános könyvtárak fenntartását az önkormányzat nonprofit gazdasági társasága is átveheti. Ez számunkra annyiban lehet érdekes, hogy több egyházi fenntartó rakta bele gyűjteményét gazdasági társaságba, vagyongazdálkodóba, és mivel most már van rá jogszabályi előírás (ugyan ez kifejezetten az önkormányzatra vonatkozik) mintaként szolgálhat, és nem lehet ellene tiltakozni sem. Az előadó jelezte ugyan, hogy a tapasztalatok azt mutatják, ez a gyakorlat nem terjed, mert nem rentábilis.

2018. január 1-től megváltoztak a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozó rendelkezések (2016. CL. tv.). Miután miniszteri rendeletben nem állapítható meg kiegészítő eljárási rendelkezés, törvény vagy kormányrendelet és önkormányzati rendelet tartalmazhat ilyen szabályokat. Emiatt új kormányrendeletet kapott a szakértői nyilvántartás, a nyilvános könyvtárak jegyzékének vezetése, és a szakmai továbbképzés akkreditációja, azaz újabb fogalommal élve, nyilvántartásba vétele. A kormányrendeletekben nincsenek változások a korábbiakhoz képest és 2018. január 1-től hatályosak. Számukat azonban érdemes megjegyeznünk:

379/2017. (XII. 11.) Korm. rendelet a nyilvános könyvtárak jegyzékének vezetéséről, melyről a közelmúltban a Könyvtári Intézet közreadott egy filmet, ami az alábbi oldalon

megtekinthető: <https://youtu.be/MG4NfxQXiU>.

416/2017. (XII.18.) Korm. rendelet a kulturális szakértői tevékenység folytatásának feltételeiről és a kulturális szakértői nyilvántartás vezetéséről. Kérdésre adott válaszból kiderült, hogy a feltételeknek megfelelő szakértő kollégáknak, akik már a jegyzéken vannak, nem kell újra kezdeményezniük az eljárást.

378/2017. (XII. 11.) Korm. rendelet a kulturális szakemberek szakmai továbbképzésének nyilvántartásba vételi szabályairól.

Minket, könyvtárosokat a „32/2017. (XII. 12.) EMMI rendelet a kulturális szakemberek továbbképzéséről” érinthet leginkább. A rendelet azonban csak a nyilvános könyvtárak, országos szakkönyvtárak, megyei hatókörű városi könyvtárak közalkalmazotti vagy munkaviszony alapján, szakmai munkakörben, legalább 6 órában foglalkoztatott közép- és felsőfokú végzettségű szakembereire alkalmazandó, tehát az egyházi könyvtárosok java részére nem vonatkozik hatálya. A továbbképzés témája mindkét rendezvényen sok hozzászólást indukált elsősorban a finanszírozás hiányosságai miatt. A rendelet 6. § (1) úgy fogalmaz ugyanis, hogy a központi költségvetés csak adhat képzési támogatást, tehát a megfogalmazás feltételes módú! Egyöntetű vélemény volt, hogy amennyiben a finanszírozás nem biztosított, akkor a minimálbérből tengődő könyvtárosokat nem lehet képzésre kötelezni. A vidékieket érintő probléma, hogy hiába vannak a Könyvtári Intézetben ingyenes tanfolyamok, további anyagi terhet jelentenek a fővárosba eljutás útiköltsége, szállásköltségek, amit a munkáltató nem tud kifizetni.

Az érintett könyvtáraknak, hogy megfeleljenek a jogszabályi előírásoknak, ötévenként képzési tervet és évente beiskolázási tervet kell készíteni, de végrehajtatásuk a fentiek miatt kérdéses.

Miniszteri rendelet jelent meg (33/2017. (XII. 12.) EMMI r.) a **Minősített Könyvtár cím és a Könyvtári Minőségi Díj adományozásáról**. A két díjra, mely díszoklevéllel és pénzjutalommal jár,

nyilvános könyvtárak nyújthatnak be pályázatot. Az előkészítés a Könyvtári Intézet feladata.

Változás történt a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvényben is (1992. XXXIII. tv.), valamint a hozzá kapcsolódó 150/1992 Korm. rendeletben is. A módosítást a **415/2017. (XII. 18.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról** tartalmazza. A benne foglaltak az egyházi könyvtárosokra nem vonatkoznak, legfeljebb útmutatást jelenthetnek fenntartóink számára.

MŰHELYNAP A SZEMÉLYES ADATOK VÉDELMEÉRŐL A KÖNYVTÁRAKBAN AZ ÚJ UNIÓS JOGSZABÁLY TÜKRÉBEN

2018. MÁRCIUS 20. - OSZK

Személyes adatok védelme a könyvtárakban, összhangban az Európai Unió új jogszabályával K 1.0 Könyvtár és közösség címmel szervezett műhelynapot a Könyvtári Intézet Kutatási és Szervezetfejlesztési Osztálya 2018. március 28-án a nemzeti könyvtár dísztermében.

A meghívón és programtervezeten ezt olvashattuk: napjainkban „megváltozott az EU adatvédelmi jogszabálya, amely a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szól. A műhelynap célja a jogszabály bemutatása és a könyvtári vonatkozásainak megismertetése.”

2018. május 25-én új európai adatvédelmi jogszabály lép hatályba. A jogszabály meghatározza a személyes adatok kezelésével és védelmével kapcsolatos új követelményeket.

Kormányrendelet (373/2017. (XII. 8.) Korm. r.) és kormány határozatok jelentek meg az Országos Széchényi Könyvtár raktározási gondjainak, informatikai fejlesztésének megoldásával és a digitalizálással kapcsolatban. Reméljük, mielőbb láthatjuk az elképzelések megvalósulását.

dr. Kührner Éva
Szent Atanáz Görögkatolikus
Hittudományi Főiskola Könyvtára
és
Baranya Péter
Piarista Rend Magyar Tartománya
Központi Könyvtára

Az általános adatvédelmi rendelet – General Data Protection Regulation, GDPR – célja a természetes személyek adatainak védelme és ennek lehetővé tétele. A rendelet csak elvárásokat támaszt, büntetési szankciók kilátásba helyezésével,

de nem határoz meg konkrét intézkedéseket, ezért az egyes országoknak és azon belül a szervezeteknek – hálózatoknak és intézményeknek egyedileg kell meghatározni, kialakítani és érvényesíteni az adatvédelemmel kapcsolatos teendőket.

A GDPR adatvédelmi rendelet pontos megnevezése: *Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános*